

نشانه‌شناسی در پوشاک زنان ترک
و کرد در ایران

نویسنده:

مصوبه محمدعلی سیف

www.kotab.ir

جامعه‌شناسان

سرشناسه: محمدی سیف، معصومه، ۱۳۶۲ --
عنوان و نام‌پدیدآور: نشانه‌شناسی در پوشاک زنان ترک و کرد در ایران
معصومه محمدی سیف

مشخصات نشر: جامعه‌شناسان
مشخصات ظاهری: ۳۱۷ ص
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۲۹۷-۷

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبای مختصر
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: پوشاک زنانه -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع: پوشاک زنانه -- ایران -- آذربایجان
موضوع: پوشاک زنانه -- ایران -- کردستان
موضوع: پوشاک محلی -- ایران -- کردستان
موضوع: پوشاک محلی -- ایران -- آذربایجان

رده‌بندی کتبی: GT ۵۲۵/۳۵۰۳۹۴
رده‌بندی دیوید: ۳۰۹
شماره کتابشناسی: ۲۸۷۴۷

جامعه‌شناسان

نشانه‌شناسی در پوشاک زنان ترک و کرد در ایران
معصومه محمدی سیف

چاپ اول: ۱۳۹۵ تهران/ تعداد ۲۰۰ نسخه
قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان/ چاپ دیجیتال: نگین
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۲۹۷-۷

همه حقوق چاپ نشر برای ناشر محفوظ است.

حروفچینی، نمونه‌خوانی و صفحه‌آرایی: جامعه‌شناسان
ویراستاری: گروه ویراستاری انتشارات جامعه‌شناسان

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی:

تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی
دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، پلاک ۲۱۷
فروشگاه جامعه‌شناسان

تلفن: ۶۶۹۵۹۶۸۰۸۱، ۶۶۰۰۰۰۵۱

تلفن دفتر نشر: ۶۶۹۶۹۶۲۰

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸
است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر
یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

پوشاک، بارزترین سمبل فرهنگی، مهم‌ترین و مشخص‌ترین مظهر قومی و سریع‌الانتقال‌ترین نشانه‌ی فرهنگی است که به سرعت تحت تأثیر پدیده‌های فرهنگ‌پذیری در بین جوامع گوناگون انسانی قرار می‌گیرد. پوشاک در ایران زمین در بین اقوام مختلف به مقتضای ویژگی‌های اقلیمی، درجه، تمدن و فرهنگ، عقاید مذهبی و آداب و رسوم، دستخوش دگرگونی‌های بسیاری شده است؛ به‌خصوص پوشاک سنتی زنان کرد و زنان ترک آذری که اگر به عنوان فرهنگی غنی و ارزنده مورد توجه قرار نگیرد، جای خود را به طور کامل به تولیدات صنعتی جدید با رواج بی‌حد و حصر خویش خواهد داد و پدیده‌ی مدگرایی با جاذبه‌ی فراوان خود هم‌چنان بر تعداد علاقه‌مندان به مدهای غربی خواهد افزود.

در واقع پوشاک سنتی به عنوان پدیده‌ای هنری، روایت‌گر فرهنگ، سلیقه و بینش اجتماعی هر قوم است که امروزه با رواج جاذبه‌های مدرنیستی به‌ویژه جلوه‌های کاذب و مدگرایی، رنگ‌شده، طرح و بافت اصلی آن کم‌رنگ شده است. امروزه، پوشاک سنتی جای خود را با مدهای بی‌پایه و اساس غربی داده و در این میان، پوشاک زنان ترک آذری (آذربایجان) و کرد بر اثر گذشت زمان دچار تغییر و تحول شده است. هر روز از علاقه‌مندان به پوشاک سنتی در میان این دو گروه کاسته شده و پوشش‌های امروزی جایگزین آن‌ها شده است. در برخی از شهرها که گنجینه‌ی عظیمی از قومیت‌های مختلف را هم‌چون قوم ترک آذری و قوم کرد داراست، استفاده از لباس‌های محلی تنها در برخی از مراسم و جشن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد که باعث بسی تأسف و نگرانی است. جوانان بیشتر به سمت پوشاک غربی متمایل هستند و دیگر سراغی از پوشاک سنتی و محلی قوم خویش نمی‌گیرند و در پاره‌ای موارد حتی پوشاک سنتی قوم خویش را "از مد افتاده"، "کهنه و قدیمی"، یا حتی "خنده‌دار" توصیف می‌کنند.

پوششی که نشان هویت جامعه است، چرا باید در فرایند گذار، دستخوش تحولات و دگرگونی به شیوه‌ی غربی شود؟ با توجه به این که پوشاک در طول

تاریخ و در بین اقوام و ملل مختلف، اهمیت ویژه‌ای داشته است و همواره نماد فرهنگی یک کشور محسوب می‌شود، و یکی از وجوه تمایز اقوام از یکدیگر نیز به شمار می‌رود، نگارنده درصدد کشف زیبایی‌ها و پیچیدگی‌ها در نوع پوشاک زنان ترک آذری و زنان کرد خطه‌ی ایران برآمده و وجوه اشتراک و افتراق آن را بررسی کرده و به دنبال عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر وجوهی از ماندگاری یا حذف پوشش زنان در گذر زمان در بین این اقوام شده است. این پژوهش در بین زنان ترک آذری (آذربایجان) و زنان کرد (کردستان، ایلام و کرمانشاه) انجام گرفته است. توجه به نتایج به دست آمده در این پژوهش، براساس اطلاعات موجود وجوه شباهتی اندک و تفاوت‌هایی وافر مابین پوشش زنان این دو قوم وجود دارد و به تبع آن تعداد اندکی از زنان که متعلق به اجتماعات گوناگون ایلی - عشیره‌ای، روستایی - دهستانی و اندکی نیز زنان سالخورده شهری می‌باشند، علاقه‌مندان دیگری ندارند. باید بپذیرفت که پوشش‌های سنتی جایگاه خود را به تولیدات صنعتی جدید داده است. در این پژوهش، توصیفی و تشریحی بوده و نوع روش پژوهش نیز توصیفی - تبدیلی می‌باشد که از روش‌های اسنادی و میدانی (مشاهده) بهره می‌جوید. ابزار اندازه‌گیری گردآوری اطلاعات در انجام این پژوهش، مصاحبه، کتابخانه‌ای و آرشیوی، مشاهده نقش‌برداری، بانک‌های اطلاعاتی و شبکه‌های کامپیوتری و هم‌چنین از نظر ملاحظات نیز کاربردی می‌باشد. در این پژوهش، علاوه بر توصیف و مقایسه‌ی بین این دو قوم، علت‌های تغییر و دگرگونی پوشاک سنتی اقوام مذکور را مورد بررسی قرار دادیم. در پایان با توجه به نتایج به دست آمده که از طریق مصاحبه از زنان کرد و زنان ترک آذری انتخاب شده است. در فصل نهایی به ارائه‌ی راهکارها و پیشنهادات موجود در زمینه‌ی علت تغییر در پوشاک سنتی هر دو قوم ارائه شده است.

به اعتقاد نگارنده، تکیه بر غنای فرهنگی خویش و پاسداری از آن و شناخت ارزش‌های پوششی بانوان این اقوام که جزو سرمایه‌های فرهنگی کشور محسوب می‌شوند، بسیار مهم و در خور توجه است. با همه‌ی اهتمام و دقتی که در تهیه و

چاپ این مجموعه انجام شده است، اما در هر صورت از استادان گامی و خوانندگان عزیز به دلیل وجود اشکالات احتمالی اثر، پیشاپیش عذرخواهی می‌شود. در پایان خداوند را بر این نعمت، سپاس می‌گوییم و امیدواریم که این کتاب به عنوان یک اثر ماندگار مورد استفاده‌ی همه‌ی طالبان به ویژه استادان محترم دانشگاه‌ها و دانشجویان و جوانان این مرزوبوم قرار گیرد و سپس توفیق ادامه‌ی این گونه تلاش‌های علمی و فرهنگی در زمینه‌ی پوشاک سنتی مردمان این مرز و بوم به دیگر پژوهش‌گران و فرهنگ‌دوستان عطا گردد. امید است حاصل این مجموعه ره‌آورد مناسبی در استیلای فرهنگ پوشاک سنتی در جامعه‌ی ایران بوده باشد.

و من الله توفیق

معصومه محمدی سیف

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار.....
۲۵	فصل اول: کلیات پژوهش.....
۲۵	مقدمه.....
۲۷	اهمیت و ضرورت پژوهش.....
۲۹	پیشینه تحقیق در ایران و جهان.....
۲۹	الف. پیشینه داخلی.....
۳۱	ب. پیشینه خارجی.....
۳۳	فصل دوم: مبانی نظری پژوهش (مروری بر ادبیات پژوهش).....
۳۳	مقدمه.....
۳۳	مبانی نظری پژوهش.....
۳۵	چهارچوب نظری پژوهش.....
۳۶	ماتریس مبانی نظری.....
۳۸	«نظریه‌ی چهارگانه‌ی» ولف گانگ بروخنر در رابطه با پوشاک.....
۴۱	نظریه نشانه‌شناسی سوسوری در نظام پوشاک.....
۴۵	«عناصر نشانه‌شناسی» رولان بارت.....
۴۹	«مد، هم‌رنگی و تمایز» زیمل.....
۵۹	نمادسازی در نظام پوشاک.....
۶۳	معناسازی و معناداری پوشش در نظریه معنای هوسرل.....
۶۹	«نظریه هویت» گیدنز.....
۷۱	مدل پژوهش.....
۷۱	مفاهیم و اصطلاحات پژوهش.....
۷۱	پوشش زنان.....
۷۲	قوم.....

- ۷۵ گروه قومی و قومیت
- ۷۷ قوم آذری (آذربایجان)
- ۷۸ قوم کرد
- ۸۱ فصل سوم: روش‌شناسی پژوهش
- ۸۱ روش‌شناسی پژوهش
- ۸۱ نوع روش تحقیق
- ۸۲ تحقیق اسنادی
- ۸۲ زمینه‌های کاربرد استفاده از روش اسنادی
- ۸۲ کاربرد روش اسنادی در تحقیقات تاریخی
- ۸۳ کاربرد روش اسنادی در اخذیابی
- ۸۳ تکنیک جمع‌آوری داده
- ۸۳ فیش برداری
- ۸۵ واحد تحلیل
- ۸۵ جامعه‌ی آماری
- ۸۶ حجم نمونه
- ۸۶ روش نمونه‌گیری
- ۸۶ حجم نمونه و روش نمونه‌گیری
- ۸۷ روش روش گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها
- ۸۷ پایایی تحقیق
- ۸۸ اعتبار تحقیق
- ۸۹ بخش اول: بررسی نحوه‌ی پوشش زنان قوم ترک آذری (آذربایجان) و
- ۸۹ توصیف پوشاک زنان قوم ترک آذری (آذربایجان)
- ۹۰ سرپوش زنان ترک آذری (آذربایجان)
- ۹۰ بُرک (بوروک)
- ۹۱ شال

- ۹۱ سیاه دستمال (کلاغی).
- ۹۲ کلاه نخعی
- ۹۳ چرشو
- ۹۳ یایلیق و چارققد (چارگت).
- ۹۴ عرقچین
- ۹۴ نوع و جنس پوشش زنان آذربایجان
- ۹۶ تن پوش زنان ترک آذری (آذربایجان).
- ۹۶ پیراهن
- ۹۶ پیراهن بلند
- ۹۷ کۆینک
- ۹۷ تومان (دامس بلند) یا شاپان
- ۹۹ جُبکن
- ۹۹ آرکالیکا (آرخالیخ)
- ۱۰۰ لباده
- ۱۰۰ کوردو
- ۱۰۰ کت (یل)
- ۱۰۰ ژاکت
- ۱۰۱ شال کمر (کمر)
- ۱۰۱ جلیقه
- ۱۰۱ چاکشیر
- ۱۰۱ چادرشپ
- ۱۰۲ چادر سیاه
- ۱۰۲ دستکش
- ۱۰۲ لباس کار و شغل
- ۱۰۳ لباس مراسم
- ۱۰۴ پاپوش زنان ترک آذری (آذربایجان).

- ۱۰۴.....باشماق (باشماخ)
- ۱۰۴.....جُرَّاب (جوراب)
- ۱۰۵.....زیورآلات زنان ترک آذری (آذربایجان)
- ۱۰۶.....تزیین گیسو در بین زنان ترک آذربایجان
- ۱۰۷.....پیشینه‌ی پوشش زنان ترک آذربایجان
- ۱۰۹.....نتیجه‌گیری و کلام آخر (لباس زنان آذربایجان، نمادی از هویت ملی است)
- ۱۱۰.....بخش دوم: بررسی نحوه‌ی پوشش زنان کرد (کردستان، کرمانشاه و ایلام) و ...
- ۱۱۰.....توصیف پوشاک زنان کرد کردستان
- ۱۱۱.....سرپوش زنان کرد کردستان
- ۱۱۲.....پیچ و کلاووس
- ۱۱۳.....کلاوُفس
- ۱۱۴.....کلاووزر
- ۱۱۵.....مه‌وری یا کلاتی
- ۱۱۵.....شده
- ۱۱۶.....لاگیره
- ۱۱۶.....لُچک
- ۱۱۶.....شتونیه یا شال
- ۱۱۶.....ره‌شتی
- ۱۱۷.....کُلکه
- ۱۱۷.....تن پوش زنان کرد کردستان
- ۱۱۸.....ماشته
- ۱۱۹.....سوخمه
- ۱۲۰.....سلنه
- ۱۲۰.....کوا یا که وا
- ۱۲۱.....مرس
- ۱۲۱.....شال (شال کمر)

۱۲۱	درپه
۱۲۱	بشت تند
۱۲۲	زیرپوش
۱۲۲	شوال
۱۲۲	پای جامه (گیوه یا کلاش)
۱۲۳	اصالت و تنوع زیورآلات سنتی در پوشاک زنان کُردستان
۱۲۴	انواع زیورآلات زنان کُردستان
۱۲۶	زیورآلات سر و پیشانی
۱۲۶	پلیله
۱۲۷	لاگیر
۱۲۷	ژیر چنکاه
۱۲۷	تقیم
۱۲۷	موره
۱۲۷	وره تافی
۱۲۷	پلکه
۱۲۸	پشته سه ره
۱۲۸	زیورهای گردن
۱۲۸	دل ربا
۱۲۹	شیلان
۱۲۹	خشل و خاو
۱۲۹	شه وه (شه‌وگ)
۱۳۰	گردنبند میخک
۱۳۰	عاشیق‌بند (عاشق‌بند)
۱۳۱	گواره (گوشواره)
۱۳۲	زیورهای دست
۱۳۲	بازی بن (بازوبند)

- ۱۳۲ خرخال (النگو).....
- ۱۳۲ کلکه وانه (انگشتر).....
- ۱۳۳ زیورهای کمر.....
- ۱۳۳ کمر بن زیو.....
- ۱۳۴ پابانه یا پابند.....
- ۱۳۴ نقش زیورآلات در پوشاک زنان کردستانی.....
- ۱۳۶ سکه شاخصه‌ی زیورآلات سستی کردستان.....
- ۱۳۷ اعتقادات و باورهای مربوط به زیورآلات در پوشاک زنان کردستان.....
- ۱۳۸ زیورآلات زنان کردستان به قدمت مادهای ایران زمین.....
- ۱۴۲ اصالت و تاریخچه زیورآلات سستی کردها.....
- ۱۴۳ کلام آخر (خودنمایی سنت و اصالت در لباس زنان کردستان).....
- ۱۴۷ توصیف پوشاک زنان کرد کرمانشاه.....
- ۱۴۸ سرپوش زنان کرد کرمانشاه.....
- ۱۴۸ سرپند بانوان کرمانشاه (سرون).....
- ۱۴۹ کلاه.....
- ۱۵۰ روسری یا گل‌ونی.....
- ۱۵۱ دستمال سر.....
- ۱۵۱ تن پوش زنان کرد کرمانشاه.....
- ۱۵۲ زیرپیراهن یا زیرپوش.....
- ۱۵۲ پیراهن بانوان کرمانشاه.....
- ۱۵۳ کُنججه یا جلیقه بانوان کرمانشاه.....
- ۱۵۵ نیم تنه (یل) بانوان کرمانشاه.....
- ۱۵۶ قبای بانوان کرمانشاه.....
- ۱۵۶ پالتو.....
- ۱۵۷ شلوار بانوان کرمانشاه (جافی).....
- ۱۵۸ نیم شلوار یا تنکه.....

۱۵۸	روپوش بانوان کرمانشاه
۱۵۹	پاپوش زنان کرد کرمانشاه
۱۵۹	کفش بانوان کرمانشاه
۱۶۰	جوراب یا جورژ
۱۶۰	زیورآلات زنان کرد کرمانشاه
۱۶۱	طرحی ترسیمی برگرفته از پوشاک قوم کرد
۱۶۱	پیشینه و قدمت پوشاک زنان کرمانشاهی
۱۶۳	نتیجه آری و کلام آخر (لباس زنان کرمانشاهی، قدمتی به بلندای تاریخ دارد)
۱۶۸	رئسفه پوشاک زنان کرد ایلامی
۱۷۰	سرپوش زنان کرد ایلام
۱۷۰	سررند بانواد ایلام
۱۷۱	مُگل وتی
۱۷۲	پیچ و کولاو (پیچ و کلاو)
۱۷۳	مقنا یا مقنه
۱۷۴	«سرون» کلهری
۱۷۴	روسری یا «بان سری»
۱۷۴	هتیر
۱۷۵	فرنجیا «کول باله»
۱۷۶	کتن گولونی «کت و گول وه نی»
۱۷۶	تاکاری
۱۷۶	تن پوش زنان کرد ایلام، تن پوش زنان ایلامی
۱۷۶	قُتره
۱۷۷	ماشته
۱۷۷	یال
۱۷۷	کُلنجَه
۱۷۸	سُخمه

- ۱۷۸ کیراس یا شوو
- ۱۷۹ قیون
- ۱۷۹ گمر چین
- ۱۷۹ تون بون
- ۱۸۰ دشداشه
- ۱۸۰ شووان
- ۱۸۱ پاپوش زنان ایلامی
- ۱۸۱ تنبلیس زنان ایلامی و تزئینات و زیورآلات ویژه آن
- ۱۸۳ زیرآلات زنان کرد ایلام
- ۱۸۵ آرایش صورت ترنم زن در بین زنان ایلامی
- ۱۸۶ اعتقادات و باورهای مربوط به پوشاک در بین زنان ایلامی
- ۱۸۸ کلام آخر (لباس زنان ایلامی، شانگر جایگاه آنان است)
- ۱۹۱ بخش سوم: بررسی مقایسه‌ای و جمع‌بندی افتراق نحوه‌ی پوشش زنان
- ۱۹۱ وجه تشابه
- ۱۹۱ پوشیدگی و حجاب کامل در نوع پوشاک مردم قوم ترک و قوم کرد
- ۱۹۴ شباهت در بلندی و فراخی پوشاک در هر دو قوم
- ۱۹۷ تنوع در رنگ و استفاده از رنگ‌های شاد و جذاب
- ۱۹۹ استفاده از لباس‌های راحت، نخعی و قابلیت انعطاف بیشتر
- ۲۰۰ استفاده از انواع زیورآلات در نوع پوشاک زنان ترک و کرد
- ۲۰۰ شباهت ناچیز در بخشی از سرپوش در میان قوم ترک و قوم کرد
- ۲۰۱ وجه تفارق
- ۲۰۱ استفاده‌ی بیشتر از زیورآلات در پوشاک زنان قوم کرد نسبت به زنان قوم ترک
- ۲۰۲ تنوع بیشتر در انواع و اقسام زیورآلات (به عنوان خصوصیه‌ی بارز) در نوع
- استفاده از الیاف و اجناس مرغوب‌تر و گران‌قیمت‌تر و ماناثر در نوع پوشاک زنان قوم
- ۲۰۵ کرد نسبت به زنان قوم ترک
- ۲۰۸ گستردگی و تنوع بیشتر در نوع پوشاک زنان قوم کرد نسبت به زنان قوم ترک

- حجاب متفاوت سرپوش زنان قوم ترک آذری نسبت به قوم کرد ۲۱۰
- سرپوش‌های متفاوت زنان در هر دو قوم ۲۱۲
- تن‌پوش‌های متفاوت در هر دو قوم ۲۱۴
- شلوارهای متفاوت زنان قوم ترک و زنان قوم کرد ۲۱۵
- پاپوش‌های متفاوت در هر دو قوم ۲۱۶

بخش چهارم: بررسی وجوهی از ماندگاری و یا حذف پوشش زنان در بین دو قوم ۲۱۷

- وجوهی از ماندگاری در نوع پوشش زنان قوم ترک و زنان قوم کرد ۲۱۷
- استفاده از سربند در بین زنان قوم کرد و چارقد در بین زنان قوم ترک ۲۱۷
- تایل به‌کاررفته از رنگ‌های تیره در بین زنان کرد ایلامی ۲۱۹
- ثبت پوشاک هر قوم ترک آذری و قوم کرد در فهرست میراث ملی (تصویر بین المللی از هر دو) و ماندگاری آن ۲۲۰
- وجوهی از حذف به‌شماره در بین زنان قوم ترک و زنان قوم کرد ۲۲۲
- حذف برخی از زیورآلات در طرح به‌شماره زنان کرد ۲۲۲
- حذف برخی از پوشش‌های مخسوسه در زنان در خانه میان هر دو قوم ترک و قوم کرد ۲۲۳
- حذف شخمه به‌عنوان یکی از بارزترین پوشاک محلی قوم کرد ۲۲۵
- حذف شدن کلاه یا گلگله در برخی مناطق ۲۲۵
- حذف شدن عرقچین در بین زنان قوم ترک و قوم کرد ۲۲۶
- حذف کلاش از پوشاک زنان قوم ترک و زنان قوم کرد ۲۲۶
- حذف کمرچین از پوشاک زنان قوم کرد و شال کمری از پوشاک زنان قوم ترک ۲۲۶

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها ۲۲۷

مقدمه ۲۲۷

بخش اول: علل ماندگاری نوع پوشاک در بین قوم ترک آذری و قوم کرد ۲۲۸

- پوشش سنتی به‌عنوان نمادی از هویت قومی ۲۲۸
- پوشش سنتی به‌عنوان نماد ارزش در جامعه ۲۲۹

- ۲۳۲ پوشش سنتی برگرفته از اعتقادات و آداب و رسوم
- ۲۳۳ پوشش سنتی نمادی از ذوق و حسن زیبایی دوستی
- ۲۳۵ آموزش هنر پوشاک سنتی توسط بزرگسالان
- ۲۳۶ بخش دوم: علل فردی در تغییر و تحول نوع پوشاک هر دو قوم
- ۲۳۶ میل به نوگرایی و تنوع‌طلبی
- ۲۳۷ میل به خودنمایی
- ۲۳۹ نبود الگوهای بهنجار در زمینه‌ی پوشش‌های سنتی
- ۲۳۹ میل سرسرت‌های جدید
- ۲۴۲ رفقت و ششم و هم چشمی
- ۲۴۳ زیبا و منازات جلو کردن
- ۲۴۳ مدگرایی و عرب‌گرایی یا میل به اروپایی شدن
- ۲۴۷ مدگرایی و التزام ناشی از روس
- ۲۴۸ مدگرایی و جلب توجه دیگران
- ۲۴۹ مدگرایی و تشخیص طلبی
- ۲۵۲ تلاش برای ارتقای طبقه اجتماعی
- ۲۵۳ بخش سوم: علل اجتماعی در تغییر و تحول نوع پوشاک هر دو قوم
- ۲۵۳ تأثیر رسانه و تکنولوژی بر نوع پوشش
- ۲۵۷ تعبیر مختلفی از پوشش در جامعه
- ۲۵۸ شغل و موقعیت اجتماعی زنان
- ۲۵۹ شرایط و عوامل طبیعی
- ۲۶۱ اعتقادات و آداب و رسوم
- ۲۶۲ جهان‌بینی و مذهب
- ۲۶۳ تولیدات صنعتی جدید
- ۲۶۴ پیشرفت‌های صنعتی و تکنولوژیکی در جامعه
- ۲۶۵ شرایط تاریخی، جنگ‌ها تحولات آن و نقاط فرهنگی
- ۲۶۶ فقدان توجه به لباس محلی و مد ایرانی در جامعه

۲۶۸	تغییر در معیار پوشش در جامعه
۲۷۰	آب و هوا و شرایط اقلیمی
۲۷۳	فصل پنجم: خلاصه، نتیجه‌گیری، پیشنهادها، راهکارها و محدودیت‌ها
۲۷۳	خلاصه پژوهش
۲۷۷	یافته‌ها
۲۸۲	بحث و نتیجه‌گیری
۲۸۳	محدودیت‌ها
۲۸۴	نظریه‌های کشفیات پژوهش
۲۸۴	ارائه راهکار و پیشنهاد براساس چهارچوب نظری و یافته‌های تحقیق
۲۸۴	پژوهشی
۲۸۵	کاربرد
۲۸۶	پیشنهاد به آموزش و پرورش
۲۸۷	آشنا کردن دانش آموزان به سبک‌ها، دس محلی و لباس‌های سنتی
۲۸۷	راهکار به خانواده و مدرسه
۲۸۸	پیشنهاد به صدا و سیما در ترویج و ترویج رنگ بومی
۲۸۸	راهکار برای رسانه‌های جمعی
۲۸۹	مطبوعات محلی و تقویت فرهنگ بومی
۲۸۹	پیشنهاد به طراحان پوشاک
۲۸۹	ارائه الگوهای پوشش زیبا براساس فرهنگ اصیل ایرانی و اسلامی
۲۹۰	پیشنهاد برای نهادهای فرهنگی و طراحان مُد و لباس
۲۹۱	پیشنهاد به وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی
۲۹۱	فرهنگ‌سازی، زمینه‌ساز توجه جدی مسئولین
۲۹۲	احیای لباس محلی، راهی برای مقابله با بدحجابی
۲۹۲	تقویت فرهنگ بومی قوم ترک و قوم کرد
۲۹۳	حمایت دولت از طراحان لباس اولین گام وزارت ارشاد

۲۹۳	اسلامی در هر استان
۲۹۴	لزوم ساماندهی مد و لباس در جامعه
۲۹۴	پیشنهاد به مردم
۲۹۴	برگزاری جشن‌ها و مراسم امروزی به سبک سنتی
۲۹۵	توجه تولیدکنندگان به روان‌شناسی فرهنگی مصرف‌کنندگان
۲۹۵	برویج صنایع دستی و توجه به صنعت‌کاران
۲۹۸	کلام آخر
۳۰۱	منابع و مآخذ
۳۰۱	فارسی
۳۰۱	الف: کتاب:
۳۰۷	ب: مقالات:
۳۱۲	لاتین
۳۱۲	الف: کتاب‌ها
۳۱۴	ب: پایگاه اینترنتی